

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

ODPORÚČANIA

RADA

Protidrogová stratégia EÚ na obdobie 2013 – 2020

(2012/C 402/01)

PREDSLOV

1. Táto protidrogová stratégia EÚ tvorí všeobecný politický rámec a hlavné priority protidrogovej politiky EÚ, ktoré na obdobie 2013 – 2020 určili členské štáty a inštitúcie EÚ. Tento rámec, účel a ciele tejto stratégie budú slúžiť ako východisko pre dva po sebe nasledujúce štvorročné protidrogové akčné plány EÚ.

2. Táto protidrogová stratégia je založená predovšetkým na základných zásadách práva EÚ a v každom ohľade zastáva základné hodnoty Únie: úctu k ľudskej dôstojnosti, slobodu, demokraciu, rovnosť, solidaritu, právny štát a dodržiavanie ľudských práv. Jej cieľom je chrániť a zvyšovať blaho spoločnosti a jednotlivcov, chrániť verejné zdravie, poskytovať vysoký stupeň bezpečnosti pre širokú verejnosť a zabezpečiť vyvážený, integrovaný a faktami podložený prístup k drogovej problematike.

3. Stratégia sa tiež zakladá na medzinárodnom práve, príslušných dohovoroch OSN ⁽¹⁾, ktoré tvoria medzinárodný právny rámec pre riešenie problematiky nelegálnych drog, ako aj na Všeobecnej deklarácii ľudských práv. Táto protidrogová stratégia EÚ zohľadňuje príslušné politické dokumenty OSN vrátane politickej deklarácie OSN a akčného plánu o medzinárodnej spolupráci zameraného na integrovanú a vyváženú stratégiu na boj proti svetovému problému s drogami z roku 2009, v ktorom sa uvádza, že zníženie dopytu po drogách a zníženie ich ponuky sú vzájomne sa posilňujúce prvky politiky boja proti nelegálnym drogám, ako aj politickú deklaráciu OSN o HIV/AIDS. Stratégia bola vypracovaná na základe zásad ukotvených v Lisabonskej zmluve a prihliada na právomoci Únie a jednotlivých členských štátov. Keďže táto stratégia EÚ má byť pridanou hodnotou k národným stratégiám, náležite sa zohľadňujú zásady subsidiarity a proporcionality. Stratégia sa bude vykonávať v súlade s týmito zásadami a právomocami. Stratégia okrem toho v plnej miere rešpektuje Európsky dohovor o ľudských právach a Chartu základných práv EÚ.

4. Prostredníctvom priorit a opatrení v oblasti nelegálnych drog, podporovaných a koordinovaných prostredníctvom tejto protidrogovej stratégie EÚ, by sa mal do roku 2020 dosiahnuť celkový účinok v súvislosti s kľúčovými aspektmi drogovej situácie EÚ. Tieto priority a opatrenia zaistia vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia, sociálnej stability a bezpečnosti, a to prostredníctvom uceleného, účinného a efektívneho vykonávania opatrení, intervencií a prístupov k zníženiu dopytu po drogách a ich ponuky na národnej úrovni, úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni, ako aj prostredníctvom minimalizácie potenciálnych neúmyselných negatívnych dôsledkov súvisiacich s vykonávaním týchto opatrení.

5. Problematika drog je národnou a medzinárodnou otázkou, ktorú je potrebné riešiť v globálnom kontexte. V tejto súvislosti zohráva dôležitú úlohu koordinovaná činnosť uskutočňovaná na úrovni EÚ.

⁽¹⁾ Jednotný dohovor OSN o omamných látkach z roku 1961 v znení protokolu z roku 1972, Dohovor OSN o psychotropných látkach z roku 1971 a Dohovor OSN proti nedovolenému obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami z roku 1988.

Táto protidrogová stratégia EÚ poskytuje spoločný a na faktoch založený rámec pre riešenie drogovej problematiky v rámci EÚ i mimo nej. Stratégia poskytuje rámec pre spoločné a doplnkové opatrenia, zaisťujúc tak účinné a efektívne využívanie zdrojov investovaných do tejto oblasti, pričom zohľadňuje inštitucionálne a finančné obmedzenia a kapacity členských štátov a inštitúcií EÚ.

6. Cieľom stratégie je prispieť k zníženiu dopytu po drogách a ich ponuky v rámci EÚ, ako aj k zníženiu zdravotných a sociálnych rizík a škôd spôsobených drogami, a to prostredníctvom strategického prístupu, ktorý podporuje a dopĺňa národné politiky, poskytuje rámec pre koordinovanú a spoločnú činnosť a tvorí základ a politický rámec pre vonkajšiu spoluprácu EÚ v tejto oblasti. To sa dosiahne prostredníctvom integrovaného, vyváženého a na faktoch založeného prístupu.

7. Napokon, táto stratégia vychádza z poznatkov získaných pri vykonávaní predchádzajúcich protidrogových stratégií EÚ a súvisiacich akčných plánov vrátane zistení a odporúčaní, ktoré obsahovalo externé hodnotenie protidrogovej stratégie EÚ na roky 2005 – 2012, pričom zohľadňuje relevantný vývoj a iné opatrenia v oblasti protidrogovej politiky na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni.

I. Úvod

8. Stratégia zohľadňuje nové prístupy a venuje sa novým výzvam, ktoré sa v ostatných rokoch identifikovali, predovšetkým:

- narastajúci trend kombinovaného užívania látok vrátane kombinácie legálnych látok, akými sú alkohol a kontrolované lieky na predpis, a nelegálnych látok,
- trend užívania neopioidových drog, ako aj vznik a šírenie nových psychoaktívnych látok,
- potreba zabezpečiť a zlepšiť prístup ku kontrolovaným liekom na predpis,
- potreba zvýšiť kvalitu, rozsah a diverzifikáciu služieb na zníženie dopytu po drogách,
- pretrvávajúci vysoký výskyt ochorení prenášaných krvou, najmä vírusu Hepatitídy C, medzi vnútrožilovými užívateľmi drog a potenciálne riziká nových nákaz HIV a iných krvou prenášaných ochorení súvisiacich s vnútrožilovým užívaním drog,
- pretrvávajúci vysoký počet úmrtí súvisiacich s užívaním drog v EÚ,
- potreba riešiť užívanie drog prostredníctvom prístupu založeného na integrovanej zdravotnej starostlivosti, zameriavajúc sa pritom okrem iného na psychiatrickú komorbiditu,
- dynamika na trhoch s nelegálnymi drogami vrátane meniacich sa trás obchodovania s drogami, cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti a používania nových komunikačných technológií na uľahčenie distribúcie nelegálnych drog a nových psychoaktívnych látok,
- potreba predchádzať tomu, aby prekursori, pred-prekursori a ďalšie kľúčové chemické látky, ktoré sa používajú pri nelegálnej výrobe drog, unikali z legálneho obchodného prostredia na nelegálny trh a potreba zabrániť unikaniu určitých chemických látok, ktoré sa používajú ako riediace prímiesy.

9. Cieľom protidrogovej stratégie EÚ je:

- prispieť k merateľnému zníženiu dopytu po drogách, závislosti na drogách a zdravotných a sociálnych rizík a škôd súvisiacich s drogami,
- prispieť k potláčaniu nelegálneho trhu s drogami a merateľnému zníženiu dostupnosti nelegálnych drog,
- podporiť koordináciu prostredníctvom aktívnej diskusie a analýzy vývoja a výziev v oblasti drog na úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni,

— ďalej posilniť dialóg a spoluprácu medzi EÚ a tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami v oblasti drogovej problematiky,

— prispieť k lepšiemu šíreniu výsledkov monitorovania, výskumu a hodnotení a lepšiemu porozumeniu všetkým aspektom drogovej problematiky, ako aj účinkom intervencií s cieľom poskytnúť riadnu a komplexnú podkladovú bázu pre politiky a opatrenia.

10. Stratégia buduje na výsledkoch⁽¹⁾, ktoré EÚ dosiahla v oblasti nelegálnych drog, pričom do svojich východísk začleňuje prebiehajúce komplexné hodnotenie aktuálnej situácie v oblasti drog, predovšetkým hodnotenie zo strany EMCDDA, a zároveň sa v nej uznáva potreba proaktívneho prístupu k vývoju a výzvam.

11. Stratégia je štruktúrovaná okolo dvoch oblastí protidrogovej politiky: zníženie dopytu po drogách a zníženie ponuky drog, a okolo troch prierezových tém: a) koordinácia, b) medzinárodná spolupráca a c) výskum, informácie, monitorovanie a hodnotenie. Jej dva po sebe nasledujúce akčné plány, ktoré príslušné predsedníctva vypracujú v roku 2013 a v roku 2017, poskytnú zoznam konkrétnych opatrení spolu s časovým harmonogramom, zodpovednými aktérmi, ukazovateľmi a nástrojmi hodnotenia.

12. Po náležitom zohľadnení aktuálnej situácie v oblasti drog a implementačných potrieb stratégie sa vyberie obmedzený počet cielených opatrení v oboch oblastiach protidrogovej politiky a v rámci troch prierezových tém, ktoré sa začlenia do akčných plánov na základe kritérií, medzi ktoré patria:

a) opatrenia musia byť založené na faktoch, vedecky podložené a nákladovo efektívne a ich cieľom musia byť realistické a merateľné výsledky, ktoré je možné vyhodnotiť;

b) opatrenia budú zasadené do časového rámca, budú sa na ne vzťahovať príslušné referenčné ukazovatele a ukazovatele plnenia a budú určené aktéri zodpovední za ich vykonanie, hodnotenie a podávanie správ;

c) opatrenia musia mať jednoznačný význam z pohľadu EÚ a musia poskytovať pridanú hodnotu.

13. Aby sa vykonávaniu stratégie a sprievodných akčných plánov venovala sústavná pozornosť, každé predsedníctvo s pomocou Komisie a s využitím technických vstupov zo strany EMCDDA a Europolu bude riešiť tie priority a opatrenia, ktoré si počas jeho predsedníckeho obdobia vyžadujú správu HDG, a bude monitorovať pokrok. Komisia, zohľadňujúc informácie zo strany členských štátov, Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), EMCDDA, Europolu a ďalších orgánov EÚ, ako aj zo strany občianskej spoločnosti, bude na účely posúdenia plnenia cieľov a priorít protidrogovej stratégie EÚ a jej akčných plánov predkladať polročné správy o pokroku.

14. Komisia, zohľadňujúc informácie zo strany členských štátov, EMCDDA, Europolu a ďalších príslušných inštitúcií a orgánov EÚ, ako aj zo strany občianskej spoločnosti, bude do roku 2016 iniciovať externé posúdenie stratégie v polovici trvania na účely prípravy druhého akčného plánu na obdobie 2017 – 2020. Po ukončení protidrogovej stratégie a jej akčných plánov v roku 2020 bude Komisia iniciovať celkové externé hodnotenie ich vykonávania. V rámci tohto hodnotenia by sa tiež mali vziať do úvahy informácie zo strany členských štátov, EMCDDA, Europolu, ďalších príslušných inštitúcií a orgánov EÚ a občianskej spoločnosti, ako aj predchádzajúce hodnotenia s cieľom poskytnúť vstupné informácie a odporúčania pre ďalší vývoj protidrogovej politiky EÚ.

15. Na účely dosiahnutia cieľov a zabezpečenia efektívnosti protidrogovej stratégie EÚ na obdobie 2013 – 2020 sa budú vždy, keď to bude možné, a v rámci príslušných právomocí využívať existujúce nástroje a orgány činné v oblasti drog alebo tie nástroje a orgány, ktoré sú relevantné pre kľúčové aspekty tejto stratégie, a to tak v rámci EÚ (predovšetkým EMCDDA, Europol, Eurojust, Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) a Európska agentúra pre lieky (EMA), ako aj mimo EÚ (ako napr. UNODC, WCO, WHO a skupina Pompidou). Komisia, vysoká predstaviteľka, Rada a Európsky parlament zabezpečia, aby činnosti EÚ v oblasti nelegálnych drog boli koordinované a aby sa navzájom dopĺňali.

⁽¹⁾ Správu o nezávislom hodnotení Protidrogovej stratégie EÚ na obdobie rokov 2005 – 2012 a jej akčných plánov je možné nájsť na tejto adrese: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/rand_final_report_eu_drug_strategy_2005-2012_en.pdf

16. Na účely dosiahnutia cieľov tejto protidrogovej stratégie EÚ by sa mali tak na úrovni EÚ, ako aj na národnej úrovni vyčleniť primerané a cieleňé zdroje.

II. Oblasť politiky: zníženie dopytu po drogách

17. Zníženie dopytu po drogách zahŕňa škálu rovnako dôležitých a navzájom sa posilňujúcich opatrení, medzi ktoré patria prevencia (environmentálna, univerzálna, selektívna a indikovaná), včasné odhaľovanie a intervencia, znižovanie rizík a škôd, liečba, rehabilitácia, opätovné sociálne začlenenie a vyliečenie.

18. Cieľom protidrogovej stratégie EÚ (2013 – 2020) v oblasti zníženia dopytu po drogách je prispieť k merateľnému zníženiu miery užívania nelegálnych drog, oddialiť vek, v ktorom sa začínajú užívať drogy, predchádzať problematickému užívaniu drog, drogovej závislosti a zdravotným a sociálnym rizikám a škodám, ktoré súvisia s užívaním drog, a znížiť ich a to prostredníctvom integrovaného, multidisciplinárneho a na faktoch založeného prístupu a pomocou presadzovania a zabezpečovania súladu medzi politikami v oblasti zdravia, sociálnych vecí a spravodlivosti.

19. V oblasti zníženia dopytu po drogách sa určili tieto priority (nezoradené podľa dôležitosti):

- 19.1. Zlepšiť dostupnosť, prístupnosť a pokrytie účinných a diverzifikovaných opatrení na zníženie dopytu, podporovať využívanie a výmenu najlepších postupov a vypracovať a uplatňovať kvalitatívne normy v oblasti prevencie (environmentálnej, univerzálnnej, selektívnej a indikovanej), včasného odhaľovania a intervencie, zníženia rizík a škôd, liečby, rehabilitácie, opätovného sociálneho začlenenia a vyliečenia.
- 19.2. Zlepšiť dostupnosť a účinnosť prevenčných programov (od počiatočného účinku po dlhodobú udržateľnosť) a zvýšiť informovanosť o rizikách spojených s užívaním nelegálnych drog a iných psychoaktívnych látok a súvisiacich dôsledkoch. Na tento účel by prevenčné opatrenia mali zahŕňať včasné odhaľovanie a intervenciu, podporu zdravého životného štýlu a cieleňú prevenciu (t.j. selektívnu a indikovanú) zameranú tiež na rodiny a spoločenstvá.
- 19.3. Posilniť a rozvíjať účinné opatrenia na zníženie dopytu v záujme riešenia výziev, akými sú napr.: kombinované užívanie drog vrátane kombinovaného užívania legálnych látok a nelegálnych látok, zneužívanie kontrolovaných liekov na predpis a užívanie nových psychoaktívnych látok.
- 19.4. Investovať do účinných opatrení na zníženie rizík a škôd a realizovať ďalší výskum týkajúci sa týchto opatrení s cieľom významne znížiť počet úmrtí, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s užívaním drog, a krvou prenášaných infekčných ochorení súvisiacich s užívaním drog, okrem iného HIV a vírusovej hepatitídy, ako aj sexuálne prenosných chorôb a tuberkulózy.
- 19.5. V závislosti od potrieb rozšíriť dostupnosť, prístupnosť a pokrytie účinnej a diverzifikovanej protidrogovej liečby v celej EÚ pre problematických a závislých užívateľov drog vrátane užívateľov neopioidových látok, aby tak všetky osoby, ktoré si to želajú, mohli absolvovať protidrogovú liečbu.
- 19.6. Podľa potreby rozšíriť tvorbu, dostupnosť a pokrytie opatrení na zníženie dopytu vo väzenskom prostredí na základe náležitého posúdenia zdravotných parametrov a potrieb väzňov s cieľom dosiahnuť starostlivosť na kvalitatívne rovnakej úrovni ako starostlivosť v spoločnosti, v súlade s právom na zdravotnú starostlivosť a ľudskú dôstojnosť ukotveným v Európskom dohovore o ľudských právach a Charte základných práv EÚ. Starostlivosť by sa mala zaistiť počas všetkých fáz systému trestného súdництва a po prepustení.
- 19.7. Vytvoriť a rozšíriť integrované modely starostlivosti, ktoré pokrývajú potreby súvisiace s duševnými a/alebo telesnými zdravotnými problémami, rehabilitáciu a sociálnu podporu, na účely zlepšenia zdravotnej a sociálnej situácie, opätovného sociálneho začlenenia a vyliečenia problematických a závislých užívateľov drog vrátane užívateľov postihnutých komorbiditou.

- 19.8. Vytvoriť účinné a diferencované opatrenia na zníženie dopytu po drogách, ktorých cieľom je znížiť počet osôb začínajúcich s drogami a/alebo oddialiť vek, v ktorom sa začínajú užívať drogy, a ktoré náležitým spôsobom reagujú na potreby špecifických skupín a vzorce a rámce užívania drog, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať zraniteľným a marginalizovaným skupinám.
- 19.9. Prostredníctvom koordinovaných a účinných spoločných prístupov predchádzať miestnym a regionálnym epidémiám užívania drog, ktoré môžu predstavovať hrozbu pre verejné zdravie v EÚ.
- 19.10. Priority v oblasti zníženia dopytu po drogách musia zohľadňovať špecifické charakteristiky, potreby a výzvy drogovej problematiky na úrovni členských štátov a EÚ. Je nevyhnutné, aby sa na miestnej a národnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ poskytli na tento účel primerané zdroje.

III. Oblasť politiky: zníženie ponuky drog

20. Medzi opatrenia v oblasti znižovania ponuky drog patrí predchádzanie trestnej činnosti súvisiacej s drogami a jej potlačanie, najmä pokiaľ ide o organizovanú trestnú činnosť, a to prostredníctvom justičnej spolupráce a spolupráce v oblasti presadzovania práva, odhaľovania, konfiškácie príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti, vyšetrovania a riadenia hraníc.
21. Cieľom protidrogovej stratégie EÚ v oblasti znižovania ponuky drog je prispieť k merateľnému zníženiu dostupnosti nelegálnych drog, a to prostredníctvom narušenia nedovoleného obchodovania s drogami, rozkladania skupín páchajúcich organizovanú trestnú činnosť, ktoré sú zapojené do výroby drog a obchodovania s nimi, efektívneho využívania systému trestného súdництва, účinného presadzovania práva založeného na spravodajstve a posilnenej výmene spravodajských informácií. Na úrovni EÚ sa dôraz bude klásť na rozsiahlu, cezhraničnú a organizovanú trestnú činnosť súvisiacu s drogami.
22. V oblasti zníženia ponuky drog sa určili tieto priority (nezoradené podľa dôležitosti):
  - 22.1. Posilniť spoluprácu a koordináciu medzi agentúrami presadzovania práva na strategickú a operačnú úroveň. To by okrem iného malo zahŕňať zlepšenie cezhraničnej výmeny informácií (a spravodajských informácií) v reálnom čase, výmenu najlepších postupov a poznatkov, ako aj realizáciu spoločných operácií a vyšetrovaní. V tejto súvislosti by sa za dôležitú mala považovať spolupráca s tretími krajinami v oblasti potlačania organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s drogami, ktorá je zacielená na EÚ alebo páchaná na jej území.
  - 22.2. Obmedziť výrobu, pašovanie, distribúciu a predaj nelegálnych drog a obchodovanie s nimi a uľahčovanie týchto činností v rámci EÚ a v cezhraničnom kontexte, ako aj zneužívanie drogových prekurzorov, predprekurzorov a ďalších kľúčových chemických látok, ktoré sa používajú pri nelegálnej výrobe drog.
  - 22.3. Účinne reagovať na vývojové trendy, ako sú napr. unikanie určitých chemických látok, ktoré sa používajú ako riediace prímеси pre nelegálne drogy, a ponuka drog prostredníctvom nových technológií.
  - 22.4. Osobitná pozornosť sa musí venovať novým komunikačným technológiám, ktoré zohrávajú významnú úlohu pri uľahčovaní výroby, uvádzania na trh, a distribúcie drog, ako aj obchodovania s nimi (vrátane nových kontrolovaných psychoaktívnych látok).
  - 22.5. Členské štáty budú naďalej spolupracovať a vo vhodných prípadoch koordinovať svoju činnosť na úrovni EÚ spolu s príslušnými orgánmi a agentúrami EÚ a medzinárodnými orgánmi a agentúrami, akými sú Europol, Eurojust, EMCDDA, a v plnej miere budú využívať existujúce nástroje a metódy vytvorené v rámci justičnej spolupráce a spolupráce v oblasti presadzovania práva, ako napr. policajnú prácu na základe spravodajstva, profilovanie drog, spoločné vyšetrovacie tímy, spoločné colné a policajné operácie, ako aj relevantné iniciatívy (ako napr. projekty EMPACT, platformy styčných úradníkov) a regionálne platformy.
  - 22.6. Na úrovni EÚ sa dôraz bude klásť na presadzovanie práva založené na spravodajstve a zacielené na výrobu a obchodovanie veľkého rozsahu. Mala by sa ďalej posilniť užšia koordinácia a spolupráca medzi agentúrami presadzovania práva v rámci členských štátov a medzi nimi, ako aj s Europolom.

- 22.7. Keď takéto úlohy nie sú iniciované alebo vykonávané prostredníctvom Europolu, môžu sa v prípade potreby v rámci EÚ vytvoriť *ad hoc* regionálne iniciatívy alebo platformy spolupráce na účely riešenia vznikajúcich hrozieb vyplývajúcich z meniacich sa trás obchodovania s drogami a vznikajúcich centier organizovanej trestnej činnosti. Vykoná sa tak prostredníctvom koordinovaných operačných opatrení. Takéto opatrenia musia byť zlučiteľné s existujúcimi právnymi a operačnými dojednaniaми na úrovni EÚ a musia tieto dojednania dopĺňať, pričom sa musia zakladať na posúdeniach a analýze hrozieb. Takéto štruktúry spolupráce by mali byť flexibilné, môžu byť dočasnej povahy v závislosti od budúceho vývoja špecifickej hrozby, na riešenie ktorej sú určené, a mali by úzko spolupracovať so všetkými príslušnými agentúrami a platformami EÚ, najmä s Europolom.
- 22.8. V prípade potreby posilniť spoluprácu medzi justičnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva v rámci EÚ v drogovej oblasti a využívať pritom existujúce postupy, a to zabezpečením rýchlejších a presnejších reakcií. Podporiť činnosti v rámci spolupráce justičných orgánov a orgánov presadzovania práva, ako aj výmenu informácií a spravodajských informácií.
- 22.9. Potrebným cieleým spôsobom posilniť legislatívny rámec Európskej únie tak, aby sa posilnila reakcia EÚ pri riešení nových trendov, aby sa zabezpečilo, že jednotlivé činnosti v rámci spolupráce sa vzájomne dopĺňajú s cieľom rozložiť skupiny páchajúce cezhraničnú organizovanú trestnú činnosť, aby sa skonfiškovali príjmy z trestnej činnosti súvisiacej s drogami prostredníctvom plného využitia európskej siete úradov pre vyhľadávanie majetku, a teda aby sa zaistila účinnejšia reakcia na obchodovanie s drogami. Môže sa preskúmať ďalšia tvorba príslušných nástrojov na presadzovanie práva.
- 22.10. Je potrebné, aby sa EÚ usilovala o účinnejšie politiky v oblasti zníženia ponuky drog, a to posilnením hodnotenia politik a analýzy v záujme lepšieho porozumenia trhom s drogami, trestnej činnosti súvisiacej s drogami a účinnosti opatrení presadzovania práva súvisiacich s drogami.
- 22.11. Na účely predchádzania trestnej činnosti, zabránenia recidívy a zvýšenia efektívnosti a účinnosti systému trestného súdnicstva bude EÚ vo vhodných prípadoch a pri zaistení proporcionality nabádať na využívanie, monitorovanie a účinné vykonávanie politik a programov v oblasti drog vrátane služieb po zatknutí a vhodných alternatív k donucovacím sankciám (ako je vzdelávanie, liečba, rehabilitácia, následná starostlivosť a opätovné sociálne začlenenie) pre páchatelov užívajúcich drogy.

IV. Prierezová téma: koordinácia

23. Cieľ koordinácie v oblasti protidrogovej politiky EÚ je dvojaký – zabezpečiť synergie, komunikáciu a účinnú výmenu informácií a názorov na podporu cieľov politiky a zároveň nabádať na aktívnu politickú diskusiu a analýzu vývoja a výziev v oblasti drog na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni.

Koordinácia je na jednej strane potrebná medzi inštitúciami EÚ, členskými štátmi, ďalšími príslušnými európskymi orgánmi a občianskou spoločnosťou a v rámci nich, a na druhej strane medzi EÚ, medzinárodnými orgánmi a tretími krajinami.

24. V oblasti koordinácie sa určili tieto priority (nezoradené podľa dôležitosti):
- 24.1. Na základe zásady lojálnej spolupráce⁽¹⁾ zabezpečiť synergiu, ucelenosť a účinné pracovné postupy medzi príslušnými členskými štátmi a inštitúciami, orgánmi a iniciatívami EÚ a zároveň sa vyhnúť zdvojeniu činnosti, zaistiť efektívnu výmenu informácií, účinne využívať zdroje a zaručiť kontinuitu činnosti medzi predsedníctvami.
- 24.2. Vzhľadom na to, že HDG je v rámci Rady hlavným orgánom pre koordináciu činností súvisiacich s drogami, je potrebné ďalej posilniť jej koordinačné úsilie, aby sa zohľadnila činnosť rozličných orgánov, ktorých aktivity zahŕňajú drogový aspekt, akými sú Stály výbor pre operačnú spoluprácu v oblasti vnútornej bezpečnosti (COSI) a pracovná skupina pre verejné zdravie. Okrem toho si vyvážený prístup k problému drog, zacielený rovnako dôrazne na dopyt po drogách a ponuku

⁽¹⁾ Článok 4 Zmluvy o EÚ.

drog, vyžaduje úzku spoluprácu, súčinnosť a výmenu informácií s ďalšími príslušnými pracovnými orgánmi Rady vrátane prípravných pracovných orgánov v oblasti zahraničných vecí a ďalších relevantných iniciatív EÚ v oblasti justičných a trestných vecí, presadzovania práva, verejného zdravia a sociálnych vecí.

- 24.3. Zabezpečiť, aby EÚ a členské štáty ďalej rozvíjali a uplatňovali pracovné metódy a najlepšie postupy pre multidisciplinárnu spoluprácu na podporu cieľov stratégie a aby sa tieto metódy a postupy podporovali na vnútroštátnej úrovni.
- 24.4. Počas každého predsedníctva poskytnúť príležitosti na prediskutovanie, monitorovanie a hodnotenie otázok koordinácie, spolupráce, nových trendov, účinných intervencií a ďalších aspektov vývoja v oblasti tejto politiky, ktoré majú pre protidrogovú stratégiu EÚ pridanú hodnotu, napr. počas zasadnutí národných protidrogových koordinátorov.
- 24.5. Podporovať a nabádať na aktívnu a zmysluplnú účasť a angažovanosť občianskej spoločnosti, vrátane mimovládnych organizácií, ako aj mládeže, užívateľov drog a príjemcov služieb súvisiacich s drogami, v procese tvorby a uplatňovania protidrogových politík na národnej úrovni, úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni. Zaisťovať tiež spoluprácu s Fórom občianskej spoločnosti EÚ pre boj proti drogám na úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni.
- 24.6. Zabezpečiť, aby EÚ na medzinárodných fórach, akým je Komisia pre omamné látky (CND) a dialógy s tretími krajinami, hovorila jednotným silným hlasom a presadzovala integrovaný, vyvážený a na faktoch založený prístup EÚ k drogám. V tomto kontexte môžu pri presadzovaní takéhoto prístupu v oblasti drog a uľahčovaní ucelenej diskusie o protidrogovej politike užitočnú úlohu zohrávať delegácie EÚ.

V. Prierezová téma: medzinárodná spolupráca

25. Medzinárodná spolupráca je kľúčovou oblasťou, v ktorej EÚ koordinovaním protidrogových politík a riešením výziev predstavuje pre úsilie členských štátov pridanú hodnotu. Vonkajšie vzťahy EÚ v oblasti drog sú založené na zásadách spoločnej zodpovednosti, multilateralizmu, integrovaného, vyváženého a na faktoch založeného prístupu, zohľadňovania drogových otázok v rámci rozvojových politík, úcty k ľudským právam a ľudskej dôstojnosti a dodržiavania medzinárodných dohovorov.

26. Cieľom protidrogovej stratégie EÚ na obdobie 2013 – 2020 v oblasti medzinárodnej spolupráce je komplexným a vyváženým spôsobom ďalej posilniť dialóg a spoluprácu EÚ s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami o drogových otázkach.

27. Protidrogová stratégia EÚ je súčasťou celkového prístupu, ktorý EÚ umožňuje hovoriť jedným hlasom na medzinárodnej scéne a v rámci vzťahov s partnerskými krajinami. EÚ bude naďalej presadzovať medzinárodnú spoluprácu a dialóg o základných aspektoch protidrogovej politiky a aktívne sa deliť o výsledky prístupu EÚ v protidrogovej politike, ktorý je vyváženou kombináciou znižovania dopytu po drogách a znižovania ponuky drog a ktorý je založený na vedeckých faktoch a spravodajských informáciách, ako aj na dodržiavaní ľudských práv.

To si vyžaduje ucelenosť politík a opatrení na úrovni EÚ, a to aj v rámci vonkajšej spolupráce v oblasti znižovania dopytu po drogách vrátane znižovania rizík a škôd, ponuky drog, alternatívneho rozvoja, výmeny a prenosu poznatkov a zapojenia štátnych i neštátnych aktérov.

28. EÚ a jej členské štáty by mali zaisťovať, aby sa protidrogová stratégia EÚ a jej ciele začlenili do celkového rámca zahraničnej politiky EÚ ako súčasť komplexného prístupu, ktorý uceleným a koordinovaným spôsobom v plnej miere využíva rozličné politiky a diplomatické, politické a finančné nástroje, ktoré má EÚ k dispozícii. Tento proces by mala uľahčovať vysoká predstaviteľka s podporou ESVČ.

29. Cieľom protidrogového prístupu EÚ v oblasti vonkajšej činnosti je ďalej posilniť a podporiť úsilie tretích krajín o riešenie výziev, ktoré drogy predstavujú pre verejné zdravie, bezpečnosť a bezpečnostnú ochranu. To sa dosiahne vykonávaním iniciatív ustanovených v tejto stratégii a následných akčných plánoch vrátane alternatívneho rozvoja, znižovania dopytu po drogách, znižovania ponuky drog, presadzovania a ochrany ľudských práv, zohľadňujúc pritom taktiež regionálne iniciatívy. Vzhľadom na dôsledky výroby drog a obchodovania s nimi na vnútornú stabilitu a bezpečnosť zdrojových a tranzitných krajín, opatrenia sa tiež zamerajú na korupciu, pranie špinavých peňazí a príjmov z trestnej činnosti súvisiacej s drogami.
30. V oblasti medzinárodnej spolupráce sa určili tieto priority (nezoradené podľa dôležitosti):
- 30.1. Zvýšiť ucelenosť vnútorných a vonkajších aspektov protidrogových politík a činností EÚ vo vzťahu k tretím krajinám v oblasti drog.
- 30.2. Stanovovaním spoločných pozícií EÚ zvýšiť angažovanosť a koordináciu EÚ v rámci medzinárodného dialógu o protidrogovej politike, tak pokiaľ ide o rokovania s medzinárodnými organizáciami a štruktúrami, medzi iným OSN, skupinou G8 a Radou Európy, ako aj o vzťahy s tretími krajinami, a zaistiť, aby EÚ zohrávala účinnú úlohu v rámci procesu protidrogovej politiky OSN.
- 30.3. Zabezpečiť, aby medzinárodná spolupráca v oblasti drog bola začlenená do celkových politických vzťahov a rámcových dohôd medzi EÚ a jej partnermi, tak na národnej, ako aj regionálnej úrovni. Mala by odzrkadľovať integrovaný, vyvážený a na faktoch založený prístup EÚ a zahŕňať: politický dialóg, koordináciu protidrogových politík, znižovanie dopytu (vrátane znižovania rizík a škôd), znižovanie ponuky vrátane alternatívneho rozvoja a presadzovania práva, integrácie protidrogových politík do širšieho programu rozvojovej spolupráce, informácie, výskum, monitorovanie a hodnotenie.
- 30.4. Zabezpečiť, aby medzinárodná činnosť a opatrenia EÚ v prioritných tretích krajinách a regiónoch na celom svete boli komplexnej povahy, zohľadňovali všetky aspekty drogovej problematiky a riešili otázky spojené s rozvojom, stabilitou a bezpečnosťou týchto krajín a regiónov prostredníctvom posilnených partnerstiev.
- 30.5. Zabezpečiť, aby medzinárodné opatrenia EÚ v oblasti drog boli založené na faktoch a zahŕňali proces monitorovania situácie a pokroku, v rámci ktorého sa využijú rozličné informačné nástroje Komisie, ESVČ vrátane delegácií EÚ, členských štátov, EMCDDA, Europolu, Eurojustu a Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb, to všetko v úzkej spolupráci s UNODC.
- 30.6. Zabezpečiť, aby sa podpora kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín, ako aj krajín európskej susedskej politiky sústredila na vybudovanie kapacít v oblasti znižovania ponuky a dopytu a účinné a vyvážené protidrogové politiky založené na faktoch, a to prostredníctvom posilnenej spolupráce, vrátane spoločného využívania najlepších postupov EÚ, a prípadnej účasti v agentúrach EÚ, ako sú EMCDDA, Europol a Eurojust.
- 30.7. Prostredníctvom dialógov o drogových otázkach s medzinárodnými partnermi (na regionálnej i bilaterálnej úrovni) zaistiť udržateľnú úroveň politického dialógu a výmeny informácií o stratégiách, cieľoch a relevantných iniciatívach. Identifikovať kľúčových partnerov na základe úrovne ich spolupráce s EÚ a ich významu z hľadiska riešenia globálnej problematiky nelegálnych drog, berúc pritom do úvahy partnerov, ktorí nadobúdajú dôležitosť v dôsledku vývoja v drogovej oblasti. Politické dialógy by mali dopĺňať ostatné štruktúry vonkajšej spolupráce a ich účinok, mali by sledovať rovnakú líniu a, ak je to vhodné, mali by predstavovať fórum na diskusiu o prioritách spolupráce a o pokroku dosiahnutom na projektoch financovaných zo strany EÚ.
- 30.8. Zabezpečiť primeranú úroveň financovania a odborných znalostí (zo strany EÚ a členských štátov), ktorá sa dosiahne okrem iného posilnením koordinácie, monitorovania a hodnotenia finančnej a technickej podpory, usilujúc sa pritom o synergie, a sústavným vyvažovaním transparentného včleňovania spolupráce, zdrojov, finančnej a technickej podpory medzi opatrenia na zníženie dopytu po drogách a ponuky drog, vychádzajúc z prístupu EÚ. EÚ by sa mala usilovať o to, aby

jej delegácie boli schopné poskytovať príslušné odborné znalosti na účely podpory vykonávania opatrení v oblasti drog zameraných na tretie krajiny. V preskúmaní v polovici trvania a záverečnom hodnotení tejto protidrogovej stratégie EÚ by sa malo analyzovať účinnosť výdavkov EÚ v tretích krajinách a Komisia a ESVČ by mali členským štátom v prípade potreby poskytovať informácie o aktuálnom stave, pokiaľ ide o priority a pokrok v súvislosti s výdavkami EÚ v tretích krajinách.

- 30.9. EÚ a členské štáty pri poskytovaní finančnej a technickej podpory zdrojovým krajinám predovšetkým zaisťujú, aby programy alternatívneho rozvoja:
- boli nepodmienené, nediskriminačné a – ak sa stanoví, že je potrebná likvidácia – realizovali sa v správnom poradí,
  - stanovovali realistické ciele a ukazovatele úspechu v oblasti rozvoja vidieka, zaisťujúc pritom prevzatie zodpovednosti za daný proces zo strany cieľových spoločností, a
  - podporovali miestny rozvoj a zohľadňovali zároveň súvzťažnosť s faktormi, ako sú bezpečnosť obyvateľstva, správa vecí verejných, násilie, ľudské práva, rozvoj a potravinová bezpečnosť.
- 30.10. Zabezpečiť úplné začlenenie otázky ochrany ľudských práv do politických dialógov a vykonávania a plnenia príslušných programov a projektov v oblasti drog.

VI. Prierezová téma: informácie, výskum, monitorovanie a hodnotenie

31. Cieľom protidrogovej stratégie EÚ na obdobie 2013 – 2020 v oblasti informácií, výskumu, monitorovania a hodnotenia je prispieť k lepšiemu porozumeniu všetkým aspektom drogovej problematiky a účinkom jednotlivých opatrení a poskytnúť tak vierohodné, komplexné a na faktoch založené podkladové materiály na účely politik a opatrení. Ďalším cieľom protidrogovej stratégie EÚ na obdobie 2013 – 2020 je prispieť k lepšiemu šíreniu výsledkov monitorovania, výskumu a hodnotenia na úrovni EÚ a na národnej úrovni, čím sa zabezpečí posilnenie synergií, vyvážené pridelovanie finančných zdrojov a nezdvojovanie úsilia. Dosiahnuť je to možné harmonizáciou metodík, vytváraním sieťových štruktúr a užšou spoluprácou.
32. V oblasti informácií, výskumu, monitorovania a hodnotenia sa určili tieto priority (nezoradené podľa dôležitosti):
- 32.1. EÚ a jej členské štáty by mali pokračovať v investovaní do výmeny informácií, zberu a monitorovania údajov, výskumu a posudzovania situácie v oblasti drog a do reakcie na túto situáciu na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ. Malo by sa to vzťahovať na všetky relevantné aspekty drogovej problematiky vrátane dopytu po drogách a ponuky drog. Osobitný dôraz by sa mal klásť na zachovanie a ďalšie zlepšenie zberu údajov a vypracúvanie správ prostredníctvom kľúčových ukazovateľov EMCDDA v oblasti znižovania dopytu po drogách.
- 32.2. EMCDDA by malo v rámci svojho mandátu ďalej posilniť znalostnú infraštruktúru a malo by naďalej zohrávať kľúčovú úlohu hlavného pomocníka, podporovateľa a poskytovateľa informácií, výskumných činností, monitorovania a hodnotenia situácie v oblasti nelegálnych drog v celej EÚ. Naďalej by malo poskytovať včasné, holistické a komplexné analýzy situácie v oblasti drog v Európe a opatrení prijímaných s ohľadom na túto situáciu a malo by spolupracovať s ďalšími príslušnými agentúrami, v prípade potreby, a ak je to vhodné, vrátane Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC), Európskej agentúry pre lieky (EMA) a Svetovej zdravotníckej organizácie.
- 32.3. Europol by mal pokračovať v zbere a analyzovaní informácií v oblasti organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s drogami, zatiaľ čo členské štáty by mali agentúre poskytovať príslušné informácie. Agentúra by mala naďalej predkladať pravidelné správy o posúdení hrozieb (napr. EU SOCTA) týkajúce sa organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s drogami v EÚ.

- 32.4. V záujme skvalitnenia analýzy a prijímania podložených rozhodnutí by členské štáty, inštitúcie a agentúry EÚ mali zlepšiť zber informácií a údajov o všetkých aspektoch ponuky drog vrátane informácií o trhoch s drogami, trestných činoch súvisiacich s drogami a znižovaní ponuky drog. Členské štáty, Komisia, EMCDDA, Europol a v prípade potreby ďalšie agentúry EÚ by mali spolupracovať na účely zlepšenia zberu údajov a vypracovania ukazovateľov, ktoré sú relevantné pre túto politiku a vedecky podložené.
- 32.5. Inštitúcie a orgány EÚ a členské štáty by mali posilniť kapacity na odhaľovanie a posudzovanie nových psychoaktívnych látok, ako aj na rýchlu a účinnú reakciu na existenciu týchto nových látok, na zmeny v správaní, pokiaľ ide o spotrebu drog, epidémie a na ďalšie nové trendy, ktoré predstavujú riziko pre verejné zdravie a bezpečnosť. To je možné dosiahnuť okrem iného prostredníctvom posilnenia existujúcich právnych predpisov EÚ, výmeny informácií, spravodajských informácií, znalostí a najlepších postupov.
- 32.6. Členské štáty, inštitúcie a agentúry EÚ by mali v záujme lepšieho porozumenia drogovej problematike presadzovať a podporovať výskum – vrátane aplikovaného výskumu – nových psychoaktívnych látok a zabezpečiť spoluprácu a koordináciu sietí na národnej úrovni a úrovni EÚ. Je potrebné v tejto oblasti posilniť monitorovanie v úzkej koordinácii s EMCDDA. Dôraz by sa mal predovšetkým klásť na vývoj forenzných a toxikologických kapacít, ako aj na zlepšenie dostupnosti epidemiologických informácií.
- 32.7. Členské štáty by mali pokračovať vo svojom úsilí o zachovanie výsledkov, ktoré sa v rámci EÚ dosiahli z hľadiska monitorovania a výmeny informácií, a to aj prostredníctvom siete národných kontaktných miest Reitox, a podporovať ďalší rozvoj štandardizovaného zberu a analýzy údajov EÚ v oblasti dopytu po drogách a ponuky drog.
- 32.8. Zabezpečiť primerané financovanie výskumných a rozvojových projektov v oblasti drog na úrovni EÚ a národnej úrovni, a to v závislosti od finančných zdrojov, využívajúc pri tom finančné programy EÚ na obdobie 20 – 2020. Projekty podporené na úrovni EÚ by mali zohľadňovať priority tejto stratégie a jej akčných plánov, mali by poskytovať jasnú pridanú hodnotu EÚ, zabezpečiť pritom ucelenosť a synergie a mali by zabrániť zdvojovaniu činnosti v rámci programov a orgánov EÚ.
- 32.9. Inštitúcie a orgány EÚ a členské štáty by mali uznávať úlohu vedeckého hodnotenia politík a intervencií (s dôrazom na dosiahnuté výsledky) ako kľúčový prvok posilnenia prístupu EÚ k drogám a mali by presadzovať jeho využívanie na národnej úrovni, úrovni EÚ i medzinárodnej úrovni.
- 32.10. Zabezpečiť a posilniť odbornú prípravu pracovníkov v drogovej oblasti – tak v oblasti zníženia dopytu po drogách, ako aj v oblasti zníženia ponuky drog.
-